ה א מיי׳ פ״ו מהלכות שאר

אבות הטומאות הלכה ה: ו ב מיי פ"ח מהלכות משכב

ומושב הלכה ו סמג עשין

תורה אור השלם

1 דַּבָּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרְאֵל

ואמרתם אלהם איש איש

ַרְבֵּין טָּב בְּעַנֶּים אִישׁ אִישׁ בָּי יִּהְיֶה זָב מִבְּשָׁרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב

מוסף רש"י

כזביז לכל דבריהם. משום

שלא יהא תינוק ישראל רגיל אלא במשכב זכור (נדה לד.).

למיפרך במתתני׳ משום דקתני בה משמשיה ג משמע דדע״ז

ולא היסטן דברייתא אבל רב אשי

הולרך לפרש דמשמשיה לא הן ולא

היסטן ולא הוי בכלל הא דקתני

בברייתא הן ולא היסטן:

ורבי עקיבא. הרב פור״ת לא

דר"ע דלא פליג "במשמשיה ארבנו:

הזב בבף מאזנים בו'. נמס' זנים

בכף מאזנים ומשכב ומושב בכף

שנייה כרע הזב טהורין פי' ממדרס'

ומ"מ טמאין כדין היסט הזב כרעו

הן טמאים פי׳ ממדרם כיון שהזב

למעלה הרי נשען עליהן"א וגירסת

הקונט׳ מיושב יותר אך לא נמצא כן

גריס חשמשיה במילתיה

(פ"ד משנה ה) גרסינן הזב

ל) נדה לד., ב) ועי׳ מוס׳ ב״ב נ. ד"ה ונכרין, ג) [לפת"ם מוס' ד"ה הוב כו' אם לא שבריית' היא כו' ל"ל כדתניא], ר) זכין פ"ד מ"ו ע"ש, ה) ןדף מז.ן, ו) בס"א נוסף: נכר מגע ע"ו, ז) הן והיסטן ואבן מסמא שלהן כנ"ל,

הגהות הב"ח (ל) רש"י ד"ה לכל דגריהם :כ"ב ע"ל דף פד ע"ב

גליון הש"ם

גם' אמר לך רבה מי אלימא ממתני'. לעיל ד' ינ ע"ל עילונין דף פט ע"נ: תום' ד"ה מיתיכי וכו' מברייתא אלים ליה. עי'

רבינו חננאל ומותבינן לרבה דאמר במשא כולי עלמא לא פליגי, דהא רבנן קאמרי עבודה זרה כשרץ. ודחי. ומותבינן נמי מגע נכרי ערודה נכרית עברדה ודה משמשיה הן ולא הסיטן. ר' עקיבא אומר הן והסיטן. ופ"ר היסט בדנוד, שאם ופ"ר היסט בדנוד, שאם נכל אדם קנה או קיסם ונבדג אומרין שהסיטו. ומי שנשא כלום כבר הסיטן. ויש מסיט כבר הסיטן. ויש מסיט שמן שמן במשא. וכיון שמן משנה הוו עבודה זרה משנה הוו עבודה זרה מטמאה במגע ואיז מטמא בהיסט, זהיי נחיע באמת שאינה מטמאה במשא כמו מגע נכרי ונכרית, כי הנושאה מסיטה לפי שהיא מתנדנדת בכחו כדפרשינז טונו נותר בכווו כו פו שינן לעילא. ור׳ עקיבא אומר הן והסיטן כל המסיט עבודה זרה טמא, והנושא בכלל מסיט. בשלמא לר' אלעזר ראמר במשא פליגי, ניחא הא ברייתא, אילא לראבה דאמר לא פליגי במשא רבה וליטעמיך דקאמרה ברייתא אין נכרי הד הך ברייתא אין נכרי ונכרית מטמאין בהיסט, (הלא) [אלא] גזירה היא עליהן שיהוא טמאין כזבים לכל דבריהם, והרי הזב מטמא בהיסט. אלא רבה מתרץ טעמיה ור' אלעזר מתרץ טעמיה ודי אינזר מתריץ טעמיה. רבה מוקי לה לפלוגתא באבן מסמא לענין ע"ז ומסלק הסט מן פלוגתא, ור' אלעזר מסליק פלוגאתא מן נכרי מסליק פלוגאתא מן נכרי מסליק פלוגאתא מן נכרי ונכרית לענין הסט ומוקי לה לפלוגתא לענין עבודה זרה ומשמשיה בלחוד. מתקיף לה רב אשי מאי הן. דפשטא דברייתא הן ולא הסיטן ר' עקיבא אומר הן והסיטן, בלשון רבים, על מגע נכרי ונכרית ועבודה לראבא היא [ולא] (ו)אבן מסמא, ר"ע אומר היא (ולא) [ו]אבן מסמא, לית מסמא, ר"ע אומר (ולא) [ו]אבן מטמא, ליוו בה לענין עבודה זרה פלוגתא בהסיט כל עיקר, וקא מפיק לה לברייתא מן פשטא כלל. אבל ר' אלעזר קא מתרץ הן אבל לא הסיטן לרבנן, ולר׳ עקיבא הן והסיטן על ע"ז, ומפיק להו נכרי ונכרית בראיה ברורה דהא אימירה כי הכין . ראף רבה מפקינון [נ״א: אפיקינווז שהרי גזרו עליהז שפיקינון שחוי גחדעליחן שהן כזבין לכל דבריהן, והא גזירה לעינין תרומה ששורפין אותה על מגע גוי

ור' עקיבא למאי הלכסא איסקש לנדה למשא. לחודה לוקשה לנבלה: כרבה מחני לה. דאמר לעיל דר"ע לאבן מסמא נמי אקשה לנדה ולא מלי לאקושה לנבלה: ובעי לה אליבא דר' עקיבא. מי מקיש נמי לענין נדה דאינה לאברים או לא: ניחא. דקתני לרבנן כשרץ אלמא

לא מטמיא במשא: ממתני'. דמסכת ע"וף) אבניו ועליו כו': ה"ג נכרי ונכרית וע"ז ומשמשיה כו'. ול"ג מגע: 0 נכרי ונכרית. שגזרו חכמים עליהן טומאת זבין: הן ולא היסטן. קס"ד היסטן משמע שהוסטו דהיינו משח ולא כשאר היסיטות שבהש"ם דמשמעו שהטמא הסיט האחרים: בשלמא לר"ח ניחח. דקתני ולא היסטן דמשמע דלא מטמא במשא. ולקמן פריך מאי הן אי הן טמאין קאמר פשיטה השתה היסטן טמה הס מיבעיא הכי איבעי ליה למחני מגען ולא היסטן: לכל דבריהם (א). אלמא מטמאו במשא דאי לא מטמאו אלא במגע מאי כזבין לימא כטמאי מתים: אלא. הא משבשתא היא ובעי לתרולי ורבה מתרץ לטעמיה ורבי אלעזר לטעמיה: ואבן מסמא שלהן גרסי׳. גבי נכרי ונכרית בין בתרלתא דרבה בין בדר' אלעזר והכי אמרינן בפרק בתרא דמסכת נדה (דף סט:) נכרי ונכרית מטמאין באבן מסמא: ר' אלעזר מחרץ לטעמיה כו' ע"ו היא ולה היסטה. ולה משחה שחינה מטמאה במשא: מתקיף לה רב אשי מאי הג. אי רבה ורבי אלעזר היסט דברייתא לשון משא משמע להו שהסיטו אחרים דהיינו משא מאי הן והיסטן הן ולא היסטן דקתני בין לר׳ עקיבא בין לרבנן אי למימרא דהן עלמן טמאים פשיטא דאי טהורים הם היסט מנא להו הכי איבעיא לאיפלוגי ע"ו אין היסטה טמא ר' עקיבא אומר היסטה טמא: אלא אמר רב אשי הכי קאמר נכרי ונכרים בין הן שהסיטו אחרים. והיינו היסטן

דהתני בה ככל היסט שבמשנה: בין אחרים שהסיטו אוסן. דהיינו משא וזהו הן דקתני בברייתא והכי משמע הן והיסטן דלישנא דברייתא משא שהזכירו חכמים בנכרי ונכרית בין הן שהוסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהסיטו הן טמאין דתורת זבין עליהם דוב שהוסט ע"י אדם או הסיט את האדם ואת כל דבר טמאוהו דתנן חבין פ״ה משנה ב) כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה במסכת נדה (ד׳ לג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה מחמיו וַייִּקרא טון ומוקמי׳ לקרא המם ע״כ דה״ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב מחמיו דהיינו נישא על גבי הזב: **ע״ז שהסיטה את אחרים טהורים.** דאיתקש לשרץ להכי שלא תטמא לא בהיסט ולא באבן מסמא ואליבא דרבה קמתרץ לה רב אשי: **אחרים שהסיטוה טמאים.** דהיינו משא ומודו רבנן דמטמאה במשא דאיתקש לנדה: רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי כנכרי ונכרית בין שהסיטה בין שהוסטה וה"ה לאבן מסמא דאיתקש לנדה והכי תני רב אשי לברייתא אליבא דרבה נכרי ונכרית הן המשא שלהן והיסטן ע"ו היא המשא שלה ולא היסטה משמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ו הן והיסטן משמשיה לא הן ולא היסטן. וממילא לר' אלעור מתרץ לה רב אשי הכי נכרי ונכרית הן והיסטן ע"ז ומשמשיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית הן והיסטן ע"ז היא ולא היסטה דבמשא מטמיא ולא באבן מסמא דהוא דומיא דהיסט משמשין לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו רבוחינו כן והם פירשו מאי הן דאתקפחא דרב אשי אדרבי עקיבא קאי ולא קשיא ליה אלא דתני לה בלשון רבים והכי קשיא ליה כיון דר״ע אע״ז לחודה קאי אמאי תנא הן והיסטן היא והיסטה איבעיא ליה למיתני ולא נהירא לי דקשיא לי טובא בגוה חדא דלא אחקפתא היא דכיון דאמרן דמתני׳ מחסרתא היא ואוסופי מוספינן עלה שפיר מיתני בה [הן] לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אכולהו קאי וקאמר" הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אכולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו משא כנכרי ונכרית וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין הסיטו להוסטו אלא בתרצתא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו אי לאו דהן דברייתא משמע ליה שהוסטו והיסטן משמע ליה שהסיטו ועוד דסוף סוף בתירוצא דרב אשי לא מיחרצה אחקפחיה דאי הן משום מגע משמשיה קאמר [לא] הן ולא היסטן הוא ואילו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ואי אנכרי ונכרית הכא נמי ה״מ לתרוצי כלישנא קמא ומאי אתקפתיה: **הילי משלחם לב**. שהחפץ יסיט אדם או חפץ אחר: **כרע הוב טמאין.** שהרי הסיטן זב והיסטו של זב כי האי גוונא כחיב בין בכלים בין באדם בין באוכלין ומשקין. בכלים כחיב וכלי חרש אשר יגע בו הזב [שם] ותניא בח"כ יכול יטמאנו מאחוריו נאמר כאן בו ונאמר להלן אשר תבושל בו נשם ון מה להלן מאוירו אף כאן מאוירו א"כ למה נאמר אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שמטמאין כלי חרם מאוירן כיון דכתיב גבי שרלים ל"ל למכתבי" הכא אלא להביא מגעו שהוא ככולו ואפי" מאחוריו ואיזהו זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע בו הזב נשם טון ואי משום מגע הא כתיב נוגע בבשר הזב נשםן אלא להביא מגעו שהוא ככולו ואפי׳ מאחוריו ואיזה זה היסטו. וגבי אוכלין ומשקין מנא וכל כלי עץ ישטף במים נשסן אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמדנו אם ללמד שיטמא הזב כלי שטף במגע והלא כבר נאמר הנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו נשסן אם הלוגע צו יכבס בגדיו שהן כלי שטף במגע הוא עלמו לא יטמא כלי שטף במגע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא אוכלין ומשקין

מיתובי ע"ז כשרץ ומשמשיה כשרץ. *אמגרייתא אלים ליה דומים דמשמשיה דלם מטמו במשם": ומשמשיה בין הן שהםישו בו׳. בשנוייה קמהי לה מדכר משמשיהי משום דהוי בכלל הן

ורבי עקיבא למאי הלכתא איתקש לנדה

למשא לוקשיה לנבלה אין הכי נמי אלא מה נדה אינה לאברין אף ע"ז אינה לאברין אלא הא דבעי רב חמא בר גוריא ע"ז ישנה לאברים או אינה לאברים תיפשום ליה מהא בין לרבגן בין לרבי עקיבא דאינה מהגי לאברים רב חמא בר גוריא כרבה מתגי ובעי לה אליבא דרבי עקיבא מיתיבי ע"ז כשרץ אומשמשיה כשרץ רבי עקיבא אומר ע"ו כנדה ומשמשיה כשרץ בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא 9אמר לך רבה מי אלימא ממתני' דקתני עציו ואבניו ועפריו מממאין כשרץ ואוקימנא מאי כשרץ דלא משמא באבן מסמא ה"ג דלא משמא

וכלים הנישאין ע"ג הזב לבסיפיה לקרא דאשר יגע בו הזב כתיב דאוקמינן דמשמעי בהיסט והיינו דמנן כל הנישא על גבי הזב טמא:

אם לא שברייתא היא בשום מקום ב:

באבן מסמא מיתיבי נכרי ונכרית ע"ז ומשמשיה הן ולא היסטן רבי עקיבא אומר הן והיסמן בשלמא לרבי אלעזר ניחא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה וליטעמיך נכרי ונכרית נמי הן ולא היסטן יוהתניא ידבר אל בני ישראל וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה יואין נכרים מטמאין בזיבה אבל גזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרץ למעמיה נכרי ונכרית הן והיסמן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסמה אבל לא אבן מסמא שלה רבי עקיבא אומר ע"ז היא והסימה ואכן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרץ למעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטה ורבי עקיבא אומר ע"ז היא והסימה מתקיף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי הכי קאמר נכרי ונכרית בין הן שהסימו את אחרים ובין אחרים שהסימו אותן ממאים ע"ז שהסימה אחרים מהורין אחרים שהסימו אותה ממאים משמשיה בין הן שהסימו את אחרים ובין אחרים שהסימו אותן מהורים רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית וע"ז בין הן שהסימו את אחרים ובין אחרים שהסימו אותן ממאים משמשיה בין הן שהסימו אחרים ובין אחרים שהסימו אותן מהורין ע"ז בשלמא אחרים שהסימו אותה משכחת לה אלא היא שהסימה את אחרים היכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא ייכדתנן סיבהוב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שנייה כרע הזב ממאין כרעו

מוסף תוספות

א. מאן דקארי לה סבר. ריטנ״ל. ב. טפי. מוס׳ הרא"ש. ג. כשרץ. הרח״ש. ד. שרץ. חי הר״ן. ה. ואפילו הכי דחי׳ ליה דלא אלימא ממחוי והא כדאיתיה והא כדאיתיה. סי' הר"ן, דלהכי קתני כשרץ כשרץ תרי זימני שאין דינן שוה. ריטנ״6. 1. דרבה ור' אלעזר. מוס' הלא"ש, ז. במילתייהו דרבנן, מוס' הלא"ש. ח. בהך שינויא דרב אשי. מום׳ הרח״ש. מידי. מום׳ תוס יאת ע. ט. מידי. תוס הרח״ם, י. לפי שהיסטו של זב אינו מטמא משכב לעשותו אב הטומאה. חי׳ הר"ן, יא. ובתר הכי קתני . (שם משנה ו') הזב בכף , מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שניה טמאים, ואכרע הזב קאי, לומר [דהא] דקתני דמשכבות דקתני ז טשבב...
ומושבות שהן טהורין,
היינו מדין משכבות, דהא
ודאי מדין היסט ראויים
להטמא כאוכלים ומשקין. ריטנ״ה. יב. והיא פירושא ומשום רמתני׳, גרסינן בשמעתין כדתנן. ריטנ״א. וכן במקומות ריטנ״ל. וכן במי הרבה אלא מפני ילא פריש במתני' פריש בברייתא מזכירה משנה. רמנ"ן. (דלא כהגהות הגליון).

רבינו חננאל (המשר)

אבל לא אבז מסמא שלהז. והיסטה, ומשמשיה הן ולא היסטן. מתקיף לה רב אשי מאי הז. והא אתקפתא דרב מאי וון. וווא אונקפונא דרב אשי על מימרא דרבה היא בלחוד, דאילו ר' אלעזר הא קא מתרץ הן אבל י היסטן. ור׳ עקיבא אומר הן . והיסטן לענין ע״ז וליכא . זכיז מתרץ רב אשי אליבא דרבה ולא קא מתרץ אליבא דר' אלעזר. ולא מכלל דסבר לה כרבה ולא סבר לה כר׳ אלעזר, אלא משום דתרצתא דר׳ א[']לעזר תריצא ותו צות דור אלעוד ונויצא וקיימא, ודרבה צריכה עדיין תרצתא. ולא שויא רב אשי תיובתא, אלא תריץ . לה תירוצא דחיקא, ולעולם לה תירוצא דוויקית, אימא לך דכרי אלעזר סבירא ליה. והכין קא מתרץ דקאמרת מאי הן אבל לא . היסטן, ר' עקיבא אומר הן והסיטן דאימור לענין ע"ז, אמר לך רבה הכי קאמר, ע"ז ומשמשיה הן , לא הסיטן שהסיטו הן

כרעו את אחרים. ר"ע אומר הן והסיטן, אפילו שהסיטו הן את האחרים. ולפום הכין שאילנן, ע"ז שמסיטה היא את אחרים היכי משכחת לה. ופריש ראמי בר ייבא כגון שהייתה היא בכף מאונים ואחרים בכף מאונים וכרעה ע"ז ותלאה נחתא משום יוקרא מכחה שמכרעת סאלקין אחרים בכף מאזנים אחרת ונמצאת כנושאה אותן וניסוטין מכוחה, כדתנן בזב.

. והסיטו כדמפרש בתורת כהנים. אבל חולין לא גזרו בהן טומאת גוי. ו**הכי**ן לישאנא דגמארא איצטרכינן למיכתביה משום דמשבש ואית בה חילופי. ראבא מתריץ לטעמיה. נכרי ונכרית הז והיסטז ואבז מסמא שלהז. עבודה זרה היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה. ר׳ עקיבא אומר היא והסיטה ואבן מסמא שלה. ר׳ אלעזר מתרץ לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן